

Pepa o Faamatalaga o le Ma'isuka mo Mātua ma Tagata o faia le Vaavaaiga

Diabetes Information Sheet for Parents and Carers

Education
Public Schools

Ua mae'a ona e faailoa mai āuga o le ma'i o lau tama o le ituaiga ma'isuka 1 (type 1 diabetes). Faafetai atu mo le tuuina mai o nei faamatalaga.

Ona o se tiute tāua o le a'oga le tuuina atu o a'oa'oga, matou te manana'o ia fialia ma nofosa'oloto lau tama i le a'oga ma ia e lagona se faatuatuaga o lau tama o loo lelei le vaaiga i le a'oga. O le a oulue galulue faatasi ma le pulea'oga e tapena ni fuafuaga o le tausiga soifua maloloina o tagata taitoatasi e iai lau tama. I nisi o tulaga atonu e mana'omia e le pulea'oga nisi fesoasoani mai pulega o a'oga talafeagai ia filifili ai auala sili ona lelei ia faamalieina ai mana'oga o lau tama. Afai o loo e tausaili e faaulu lau tama poo ua uma foi ona faaulu lau tama atonu e iai sina tuai ona o loo tau faatulaga taotoga e ao ona iai.

Ina ia faamalieina mana'oga o lau tama o le a faapea ai ona fai e le a'oga tulaga e pei ona ta'ua i lalo.

SITEPU 1. Tapenaina o ni fuafuaga o le tausiga soifua maloloina o tagata taitoatasi

O lenei fuafuaga e aofia ai:

- Auiliiliga o uiga o le ma'isuka o lau tama
- Se ata o lau tama
- O gaioiga e faia e le a'oga e fesoasoani ai i lau tama ia pulea o latou ma'isuka a'o iai i le a'oga ma ia faaititia tulaga lē mautinoa o haipokilimia poo haipokilimia (maualalo poo maualuga o le suka i le toto)
- Faatulagaina o faia'oga e fesoasoani i lau tama eg. Fesoasoani i le tamaititi a'oga i le puleaina o tulaga tau i lo latou soifua maloloina ma fai mea tāua e talafeagai ma ia
- Ni fuafuaga i gaioiga i faalavelave faafuasei
- O faamatalaga i mea e faafesoota'i ai oe pe a tupu se faalavelave ma faamatalaga o nisi tagata e faatatau ini taimi e lē maua ai oe
- Se taimi faatulaga mo se ata pu'e ma faamatalaga e uiga i manaoga o lau tama e fia alu ini avanoa faamaonia o le a'oga
- O lau saina faatasi ai ma le saina a le pulea'oga, e faailoa ai ua uma ona faitau faamatalaga ma ua mae'a ona taupulepule i le fausiaina o fuafuaga.

E mana'omia le foma'i a lau tama ia tuuina atu faamatalaga e uiga i le natura o tulaga o le ma'isuka ma vaiala faalema'i talafeauga ma togafitiga mo faalavelave faafuase'i.

IA SILAFIA: E tima'i atu i mātua ia amanaia taimi e lē o iai i lalo o le vaaiga ma le leoleoga a le a'oga le tamaititi'oga ma ia faia ni fuafuaga talafeauga. Mo faata'ita'iga, alu atu ma le foi mai mai le a'oga ma le vaaiga i taimi e lei amataina ma le tūua o le a'oga.

SITEPU 2. Faapepaina ma le faasalalauina o togafitiga ua faatonuina

Soo se togafitiga e mana'omia e lau tama e mana'omia se talosaga tusitusia e ave i le pulea'oga ia aofia ai faatonuga mo le faia o nei togafitiga. E manaomia lou tuuina atu o vailaau falema'i ua faapipii ai se faatonuga (ni faatonuga) talafeagai ma vailaau e inu i le a'oga (e.g. mea e faaaoga e su'e ai le maualuga o le suka i le toto ma peni inisiulini).

O le a talosagaina oe ia tapena mai mea e faaaoga i le ma'isuka o lau tama ina ia sauni mo le faaaoga i aso a'oga ta'itasi.

I tulaga o lou mana'o e faainu-vai falema'i a lau tama e le a'oga e mana'omia se talosaga tusitusia. O le pulea'oga e iai le matāfaioi e fai ai se faai'uga e uiga ise ituaiga tamaititia'oga pe mafai ona saogalemū le faainu e le a'oga ana vai. Atonu e mana'o le pulea'oga ia saili mai ni fautuaga faafoma'i mo lenei mataupu.

I le ma leisi, o loo iai i le a'oga se tiute tauave o le vaavaaiga e fai ai laasaga talafeagai ia mautinoa ai o le puleaina o vailaau ua faia i ala saogalemū. E mana'omia le vaavaai lelei i tulaga o tamaitia'oga e lē matutua pe lē agavaa ma o loo faalagolago lava i le fesoasoani a tagata matutua.

I tulaga o tamaitia'oga e mafai lava ona inu ma fai a latou vailaau falema'i o lo latou auai i le atina'e o auala saogalemū mo le puleaina o vailaau falema'i ua faatonuina o le a fesoasoani lea e maua ai le sootaga. Mo faataitaiga, o nisi tamaitia'oga atonu e fialia e inu a latou vailaau i o latou potua'oga.

Faamolemole fautua le a'oga pe afai o fai e lau tama se taulima falema'i e iai le leo poo se asoa i le ua. Ua fautua le Diabetes Australia-NSW ia asoa e tamaitia'oga se tasi o nei mea.

SITEPU 3. Fesootaiga ma lau foma'i

Ua manao le a'oga i sau faatagana e faafesoota'i ai lau foma'i/sui o le vaega e vaaia le ma'isuka o lau tama pe a talafeagai. O le a tuuina atu le pepa o *Faatagana e Faafesootai ai Foma'i* (Authorisation to Contact Medical Practitioner form) ina ia faatumu mai.

Auaunaga Faamatalaupū i Telefoni

Afai ete fia maua nisi faamatalaga atili faamolemole faafesoota'i le Pulea'oga.

Afai ete mana'omia se faamatalaupū e fesoasoani ia te oe faamolemole valaau le Auaunaga Faamatalaupū i Telefoni i le telefoni 131 450 ma fesili mo se faamatalaupū i lau gagana. O le a valaau le talitelefoni i le a'oga ma aumai ai se faamatalaupū i luga o le laina e fesoasoani ia te oe i le talanoaga. Ete lē totogiina se tupe i lenei auaunaga.

Faasilasilaga. O lenei mataupu ua tuu faatasi i le fesoasoani mai o le Diabetes Australia-NSW.